

SAKSBEHANDLER
Leidulf Mydland, Ingunn Holm

VÅR REF.
17/02021-1

ARK. Forvaltningsarkivet
311.1

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

+47 98202805

DERES DATO

VÅR DATO

24.11.2017

TELEFAKS

+47 22 94 04 04

postmottak@ra.no

www.riksantikvaren.no

Se mottakerliste

Prioriteringer for kulturminneforvaltningen

Den regionale kulturminneforvaltningen¹ og Riksantikvaren skal i fellesskap nå de nasjonale målene på kulturminnefeltet. Dette er Riksantikvarens årlige brev som viser våre prioriteringer på bakgrunn av de politiske styringsdokumentene, og våre ønsker og mål for samarbeidet med regional kulturminneforvaltning i 2018.

Riksantikvaren vil innledningsvis takke regionalforvaltningen for en svært god innsats i 2017. Selv med knappe ressurser til rådighet, er det et betydelig og viktig arbeid som utføres av regional kulturminnemyndighet. Dette gjelder blant annet arbeidet med kulturminneplaner i kommunene (KIK), i fredningssaker, i plansaksbehandlingen, i arbeidet med automatisk fredete kulturminner, i bevaringsprogrammet for fredete bygninger i privat eie (FRIP) og samiske bygninger, og i arbeidet med å formidle betydningen av å ta vare på kulturarven. Prosjektet for registrering av samiske bygninger ble avsluttet i 2017. Riksantikvaren vil takke Sametinget for godt samarbeid. Regionalforvaltningen har de seinere åra også gjort et stort arbeid med å avslutte igangsatte fredningssaker, og de fleste fylkeskommunene er nå ferdig med det. Riksantikvaren vil takke for denne store innsatsen.

I det budsjettforslaget som er lagt fram av regjeringen i høst er tilskuddspostene på kulturminnefeltet samlet sett videreført på om lag samme nivå som resultatet var i fjor etter Stortingets behandling, men de er ikke prisjustert. Når det gjelder midler til fredete bygninger i privat eie, er inntil seks millioner av disse øremerket samiske bygninger. For øvrig er signalene i budsjettet tydelige også i år, særlig på driftssiden. Det vil bli gjennomført nedskjæringer i den offentlige forvaltningen i åra som kommer. Dette representerer en utfordring også for statlig og regional kulturminneforvaltning.

De nasjonale målene for resultatområde 2.2 *Kulturminne og kulturmiljø* står i statsbudsjett (Prop. 1 S). Klima- og miljødepartementet har fastsatt nye nasjonale mål for 2018:

- Eit mangfold av kulturminne, kulturmiljø og landskap skal takast vare på som grunnlag for kunnskap, oppleving og bruk.
- Kulturminne, kulturmiljø og landskap skal gjennom heilskapleg samfunnsplanlegging medverke til berekraftig utvikling.
- Alle skal ha moglegheit til å engasjere seg og ta ansvar for kulturminne, kulturmiljø og landskap.

¹ I prioriteringsbrevet omtalt som regionalforvaltningen. Regionalforvaltningen er fylkeskommunene, Byantikvaren i Oslo og Sametinget (for samiske kulturminner over hele landet).

Det skal utarbeides indikatorer til disse målene for å kartlegge måloppnåelsen over tid. Riksantikvaren er også i gang med å tilpasse bevaringsprogrammene til de nye nasjonale målene.

De viktigste, prioriterte oppgavene

Statsbudsjettet for 2018, Stortingsmelding 35 (2012-13) *Framtid med fotfeste* og nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging som er gitt i kongelig resolusjon, ligger til grunn for følgende prioriterte områder:

Regionreformen, framtidig ansvars- og oppgavefordeling

Det mest sentrale tema innen kulturminneforvaltningen i åra framover vil være regionreformen og delegering av oppgaver til regionalt, folkevalgt nivå. Riksantikvaren har sendt en anbefaling om framtidig ansvars- og oppgavefordeling for de nye regionene til Klima- og miljødepartementet. Vi har fått signaler om at departementet vil sende ut et høringsutkast om dette til fylkeskommunene og Sametinget før årsskiftet, inkludert utkast til ny ansvarsforskrift. Regionreformen og ny ansvarsfordeling representerer et betydelig potensial for styrking av kulturminnefeltet og økt engasjement lokalt og regionalt. For at reformen skal lykkes, er det viktig at regionalforvaltningen setter i gang tiltak for å styrke forvaltningen på dette området og tilrettelegger for overføring av ansvar og oppgaver.

Det er også viktig at regionalforvaltningen er kjent med den forvaltningspraksisen og de samarbeidsstrukturene direktoratet i dag har med statlig sektor når det gjelder forvaltning av fredete bygninger i statlig eie. Riksantikvaren vil i 2018 arrangere møter mellom regionalforvaltningen og statsforvaltningen med tanke på å forberede oppgaveoverføringen i 2020.

Arbeidsmetoden for bevaringsprogrammene er trukket inn i arbeidet med myndighetsoverføringen. Særlig *Bevaringsprogrammet for fredete bygninger i privat eie* utgjør en modell med overføringsverdi til andre deler av arbeidet med forvaltning av kulturminner. Arbeidet med bevaringsprogrammene skal videreføres fram til 2020.

Styrking av bemanning og kompetanse i de nye regionene

Det er en forutsetning for overføring av oppgaver og funksjoner til regionene at fylkeskommunene bygger opp kompetanse og kapasitet på de områdene de vil få ansvar og myndighet for i framtiden. Allerede i dag ser vi at enkelte fylkeskommuner har noen utfordringer med henhold til kapasitet og kompetanse på enkelte områder, særlig innen bygningsvern og arbeidet med øvrige nyere tids kulturminner. Det er svært urovekkende dersom kapasiteten bygges ned i regionene. Dette vil også vanskeliggjøre overføring av oppgaver og funksjoner til regionalt nivå. Det er regionalforvaltningens ansvar å sørge for ressurser til å kunne drive en forsvarlig forvaltning av de oppgavene de er tildelt. Det er viktig å prioritere den daglige og lovpålagte forvaltningen i henhold til kulturminneloven og plan- og bygningsloven.

For å støtte fylkeskommunene i å bygge opp kompetanse og kapasitet utarbeider Riksantikvaren en veiledende kompetanse- og bemanningsmal. Malen vil si noe om saksomfang og kompetansebehov for fagområdene i kulturminneforvaltningen. Den vil gi fylkeskommunene underlag til å vurdere nå-situasjon opp mot hvor de må være med tanke på kompetanse og kapasitet når oppgavene overføres.

Tilskuddsforvaltning og rapportering

Riksantikvaren har i løpet av de tre siste åra, i samarbeid med Riksrevisjonen, gjennomført tilsyn i til sammen åtte fylkeskommuner. Her er det avdekket klare mangler i tilskuddsforvaltningen. Dette må komme i orden før regionene delegeres ytterligere arbeidsoppgaver fra 2020. Statlige tilskuddsposter som regionalforvaltningen forvalter på vegne av Riksantikvaren, skal forvaltes i tråd med det statlige økonomiregelverket.

Riksantikvaren ønsker et møte med fylkeskommunene og Sametinget om dette i januar. Her vil vi gå grundig igjennom funnene fra undersøkelsen og presisere kravene til tilskuddsforvaltningen. Deltagelse her vil være en forutsetning for utbetaling av tilskudd.

God rapportering fra regionalforvaltningen er også en forutsetning for Riksantikvarens oppfølging av bevaringsprogrammet FRIP og de samiske bygningene, og tilhørende synliggjøring av behovene innenfor disse programmene.

Styrket forvaltning av verdensarvområdene

Riksantikvaren ønsker at regionalforvaltningen bidrar til at *beste praksis* preger forvaltningen av de åtte verdensarvstedene i Norge, jf. St. meld 35 (2012 - 2013). Regionalforvaltningen skal følge opp områdene gjennom plansaksbehandling, deltakelse i råd og faggrupper, utarbeiding og implementering av forvaltningsplaner, rådgivning og tilskuddsforvaltning, og etablering og drift av verdensarvsentra. Slik kan verdensarvverdiene bli ivaretatt og formidlet, og bidra til utvikling av lokalsamfunnene og styrket lokal forankring.

Riksantikvaren har imidlertid i flere saker de siste åra sett at regionalforvaltningen og den kommunale forvaltningen i for liten grad har vektlagt hensynet til verdensarven. Riksantikvaren vil opprettholde signalet fra fjorårets prioriteringsbrev om en skjerpet forvaltningspraksis i alle ledd som sikrer at verdiene ivaretas i verdensarvområdene. Riksantikvaren ønsker at regionalforvaltningen bidrar til at spesifisering og kartfesting av verdensarv-verdiene og identifisering av trusler innarbeides i forvaltningsplanene der dette mangler.

Riksantikvaren ønsker også at regionalforvaltningen involveres sterkere i alle typer arealplanarbeid som berører verdensarven, og gir dette høyeste prioritet. Dette inkluderer alt fra konseptvalgutredninger og overordnet planlegging, til reguleringsplaner og byggesaker og tillatelser etter annet lovverk som kan få konsekvenser for forvaltningen av verdensarven. Dette er regionalforvaltningens ansvar. Dersom det er tvil eller behov for råd eller bistand, bes regionalforvaltningen ta kontakt med Riksantikvaren. Det er viktig at den regionale kulturminneforvaltningen bruker alle de virkemidler de har for å sikre en *beste praksis* i ivaretagelsen av verdensarvområdene.

Kulturlandskap

Riksantikvaren vil i de kommende åra prioritere landskapsarbeidet. *Jordbrukets kulturlandskap* utgjør en liten del av landarealet, bare omlag 3 % er dyrket. Det er knyttet betydelige kulturminneinteresser til dette landskapet, med forskjellige typer kulturminner, dyrket areal, beiter og arealer med annen bruk. Samtidig er jordbrukets kulturlandskap svært sårbart. Både opphør og endring av jordbruksdriften, boligutbygging og etablering av vei og jernbane representerer betydelige utfordringer for bevaring og framtidig bruk av kulturlandskapet. Riksantikvaren vil be regionalforvaltningen om å sette jordbrukets kulturlandskap på dagsorden og styrke arbeidet med bevaring og framtidsrettet bruk av det.

Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse

Riksantikvaren er i gang med å etablere et register over kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA), på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. KULA-registeret vil inngå i Askeladden. Prosjektet gjennomføres i tett samarbeid mellom Riksantikvaren og regional kulturminneforvaltning. Det er viktig at KULA-arbeidet ses i sammenheng med, - og som et redskap for å styrke bevaringen av kulturlandskapet.

Registeret er ferdigstilt i Østfold og Hordaland, og høring pågår i Troms. Arbeidet med å velge ut KULA-områder er igangsatt i Oppland, Akershus, Agder-fylkene, Buskerud og Oslo. I tillegg er Sametinget i gang med å utpeke samiske landskap i fylkene Finnmark, Nordland og Trøndelag. Prosjektet skal være ferdigstilt for hele landet innen utgangen av 2020. For at denne framdriften skal kunne holdes, må prosjekt i de resterende fylkene startes opp i løpet av 2018. Riksantikvaren er i kontakt med flere fylkeskommuner om dette. Det er viktig at alle fylkeskommunene følger opp dialogen med Riksantikvaren og avklarer starttidspunkt og periode for gjennomføring av arbeidet. Det er Riksantikvarens intensjon å støtte arbeidet til fylkeskommunen med et økonomisk bidrag (kr 100 000 pr fylke). Det forutsettes også at fylkeskommunen bidrar med egne ressurser.

Når KULA-registeret er etablert i et fylke, forutsettes regionalforvaltningen å legge registeret til grunn for innspill og dialog med kommunene og andre myndigheter i planprosesser. Det er også viktig å bidra til at kommunene utvikler gode retningslinjer og bestemmelser for arealbruk i områdene. Det er et mål at kommunene skal forvalte de kulturhistoriske landskapene gjennom bruk av egne virkemidler, der planlegging etter plan - og bygningsloven er viktigst.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Den felles satsingen på *Utvalgte kulturlandskap i jordbruket* blir i 2017 og 2018 utvidet med flere nye områder, og det er avgjørende viktig for satsingen at fylkeskommunene og Sametinget fortsetter å delta aktivt i det tverretatlige samarbeidet om planer og tiltak i både nye og gamle områder.

Verdiskaping og samfunnsnytte

Den regionale samfunnsutviklerrollen er vektlagt i regionreformen. Fram mot 2020 er det nødvendig å forsterke innsatsen for at kulturminneforvaltningen skal bli mer involvert i utviklings- og verdiskapingsprosesser. Riksantikvaren avsetter 5 mill. kroner av tilskuddsmidlene på kapittel 1429 post 77 som kan inngå i større regionale satsinger og prosjekter hvor kulturminner, kulturmiljøer eller landskap blir tatt i bruk som utviklingsressurser. Vi vil tildele 1 mill. kroner til fem fylkeskommuner/Sametinget som stiller med minst tilsvarende beløp til slike satsinger.

Riksantikvaren har i 2017 fått gjennomført flere analyser av kulturminnenes samfunnsnytte, og har også arbeidet med ulike indikatorer og statistikk for måling av samfunnsmessige effekter over tid. Dette utgjør et viktig grunnlag for å bedre integreringen av kulturminnefeltet i utviklingsprosesser. Riksantikvaren har høsten 2017 satt i gang en kartlegging av hvordan regional kulturminneforvaltning i dag jobber på det regionale utviklingsfeltet og om ambisjonene framover.

Tekniske og industrielle kulturminner og fartøyvern

De 15 anleggene i bevaringsprogrammet for tekniske og industrielle kulturminner har i dag ulike former for vern. Seks anlegg er fredet etter kulturminneloven eller det er igangsatt frednings sak, seks er regulert til hensynssone/bevaring etter plan- og bygningsloven, mens tre mangler et formelt vern. Disse anses likevel som fredningsverdige kulturminner, og flere er

blant annet nevnt i Riksantikvarens verneplan for tekniske og industrielle kulturminner fra 1994. Det er Riksantikvarens mål at alle anleggene i bevaringsprogrammet skal være fredet innen 2020. Direktoratet vil i dialog med regionalforvaltningen finne en hensiktsmessig arbeidsfordeling for nå dette målet.

SAVOS-ordningen: Et spleiselag for fartøyvern

SAVOS-planen ble lansert i 2000 (SAVOS - Samarbeidsrådet for Vest- og Sørlandet). Dette er en modell som ble prøvd ut sammen med fylkeskommunene på Sør- og Vestlandet. Både fylkeskommunene og Riksantikvaren har gode erfaringer med modellen. Ordningen er derfor åpnet for alle fylkeskommuner som ønsker å delta. Konkret består ordningen i at Riksantikvaren forplikter seg til å bidra med samme sum som det fylkeskommunene selv bevilger til fartøyvern. På denne måten kan fylkeskommunen lokalt fordele det dobbelte av det de har avsatt til formålet. Tilskuddsmidlene over Riksantikvarens budsjett skal fordeles mellom fartøy som er fredet eller har status *vernet skip*. SAVOS-midlene som fordeles via fylkeskommunene har derfor samme begrensning.

Det er flere fylkeskommuner som er aktive med tilskudd til fartøyvernformål enn dem som i dag deltar i SAVOS-ordningen. Disse tilbys å delta i ordningen med utgangspunkt i de eksisterende bevilgningene, så lenge kravene om å avgrense tildelingene til fartøy som er fredet eller har status som *vernet skip* blir oppfylt.

Riksantikvarens bystrategi

Riksantikvarens bystrategi ble vedtatt i 2017, med tilslutning fra Klima- og miljødepartementet. Riksantikvaren forutsetter at regionalforvaltningen legger bystrategien til grunn i sin forvaltning. Det er også utarbeidet en handlingsplan for strategien. I handlingsplanen er det fem satsingsområder: Vitalisering av eldre historiske bymiljøer, byreparasjon, styrke bruken av plan- og bygningsloven, revisjon av NB!-områdene og styrke kunnskap og kompetanse regionalt og lokalt.

NB!-områdene

Det er satt i gang en revisjon av NB!-områdene slik at de generelle anbefalingene i bystrategien, skal kunne gjenfinnes i mer konkrete retningslinjer for forvaltningen av de enkelte NB!-områdene. I revisjonen og oppdateringen av NB!-områdene vil vi, i nært samarbeid med fylkeskommunene, vurdere områdenes antall og omfang. Videre vil vi, i samarbeid med fylkeskommunen, revidere beskrivelsene og tydeliggjøre begrunnelsen for at området omfattes av NB!-registeret, samt utarbeide faglige råd for forvaltningen av disse områdene. Det er en målsetting at kommunen ved utarbeidelse av kommune- og reguleringsplaner skal sikre NB!-områdene som hensynssoner med tilhørende bestemmelser og retningslinjer.

Kulturminner i kommunene (KIK)

I 2018 blir det viktig å gjøre en ekstra innsats for å få resten av kommunene i gang med kulturminneplaner. 300 kommuner har fått midler til nå. Samtidig må regionalforvaltningen bistå kommuner som er i gang med å fullføre arbeidet. Vi vil prioritere tilskuddsmidler til dette. Riksantikvaren ønsker at regionalforvaltningen bruker kommunenes KOSTRA-rapportering i sin dialog med kommunene for å stimulere til økt innsats på kulturminnefeltet og forbedre kvaliteten på rapporteringen. Kommunene rapporterer om kulturminner i skjema 20, skjema 20 plan og eget skjema om byggesak fra 2017-rapporteringen.

Riksantikvarens kommunestrategi

For å sikre oppfølging og videre utvikling av kommunenes arbeid med kulturminner, skal Riksantikvaren i 2018 utarbeide en kommunestrategi. Regionalforvaltningen vil bli involvert i

dette arbeidet. Strategien vil ta for seg hvilke roller, ansvar og muligheter kommunene har på kulturminnefeltet, og hvordan direktoratet og regional forvaltning kan bidra til gjennomføring av Statens vedtatte politikk på dette feltet og slik bidra til å oppfylle de nasjonale målene.

Samferdsel og infrastruktur

I de kommende åra vil regionalforvaltningen merke at store samferdselstiltak skal gjennomføres, både i vei- og jernbanesektoren. Mange av disse tiltakene vil kunne berøre eller komme i konflikt med regionale og nasjonale kulturminneinteresser. Her skal særskilt nevnes hensynet til kulturlandskapet og historiske bymiljøer. Vi ber regionalforvaltningen om å vie disse store prosjektene særskilt oppmerksomhet.

Det er ulik organisering internt i regionalforvaltningen når det gjelder samferdselssektoren. Riksantikvaren vil understreke betydningen av at kulturminneforvaltningen blir trukket inn i arbeidet med disse komplekse og krevende samferdselsprosjektene. Det gjelder både konseptvalgutredninger og annen overordnet areal- og transportplanlegging, og fylkeskommunenes rolle som vegeier.

Andre felles arbeidsoppgaver i 2018

Klima og det grønne skiftet

Riksantikvaren ønsker å styrke kulturminnens rolle i det grønne skiftet. Regionalforvaltningen bør bidra med sin kunnskap om hvordan bygg med kulturminneinteresse kan forbedres og tilpasses nye behov, samtidig som en tar hensyn til byggenes verneverdi. Bygningsmassen representerer en viktig ressurs for klimariktig gjenbruk. Kulturminneforvaltningen har også et ansvar for at kulturminnene skal være rustet til å møte klimaendringene.

Kulturminneforvaltningen bør samarbeide tett med andre sektorer og eiere for å utvikle godt vedlikehold og god beredskap. Det er også viktig å være pådriver for utarbeiding av gode forvaltningsplaner med risiko- og sårbarhetsvurderinger, og planlegging og gjennomføring av forebyggende tiltak for kulturminner, -miljøer og landskap.

Forslag til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing i kommunene er nå på høring. Der nevnes fylkeskommunens rolle for tilrettelegging for klimatilpassing når det gjelder kulturminner eksplisitt. Det er viktig at fylkeskommunene følger opp dette feltet.

EØS-finansieringsmidlene

På oppdrag fra Utenriksdepartementet koordinerer Riksantikvaren Norges arbeid med EØS-midlene til kulturarv i Baltikum og sentral- og sør- Europa. En ny programperiode for EØS-midlene har startet. I 2018 vil fokus være å informere norsk sektor om ordningen og å inspirere til gode norske partnerskap med søkere fra Europa. Her er det store muligheter for norske kommuner og regionalforvaltningen. EØS-midlene har to overordnede mål: 1. Økonomisk og sosial utjevning og 2. Bilateralt samarbeid.

Riksantikvaren er engasjert i arbeidet med å promotere midlene og stimulere til partnerskap i norsk sektor. Midlene vil bli lyst ut i mottakerlandene gjennom hele 2018. Det er mottakerlandets partner som står som søker og er prosjektleder. Riksantikvaren vil jobbe for flest mulige gode partnerskap innen kulturminnesektoren. Her er det mye kompetanse å hente for norske kommuner og regionalforvaltningen. Arbeidsinnsats og eventuelle reisekostnader finansieres gjennom prosjektene. De som ønsker tilførsel av ny kunnskap, erfaringsoverføring, utvikling eller internasjonal erfaring oppfordres til å engasjere seg i EØS prosjekt.

Retningslinjer for metallsøking og finnerlønn

Riksantikvarens retningslinjer for privat metallsøking ble ferdigstilt sommeren 2017. Direktoratet forutsetter at regionalforvaltningen følger opp retningslinjene i sin dialog og kommunikasjon med private metallsøkere, og at man sikrer at fylkeskommunenes egne nettsider om metallsøking viser til og harmoniserer med Riksantikvarens retningslinjer. Vi forutsetter at forvaltningen verken er mer eller mindre restriktive til metallsøking enn det retningslinjene sier. Dette gjelder også bruk av Riksantikvarens funnskjema.

Når privatpersoner gjør funn av løse kulturminner kan Riksantikvaren fastsette en finnerlønn for funnet. De aller fleste av sakene gjelder metallsøkerfunn. I den forbindelse er det en forutsetning at Riksantikvarens retningslinjer for privat metallsøking er fulgt, og at fylkeskommunene og Sametinget fører kontroll med dette.

De arkeologiske bevaringsprogrammene

Riksantikvaren oppfordrer fylkeskommunene og Sametinget til å videreføre arbeidet med Bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminner (BARK) og Bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG), og fullføre pågående prosjekter.

Dialog om listeførte kirker og dispensasjonsbehandling knyttet til kulturminneloven kap. V

Regionalforvaltningen overtok i 2013 ansvaret for listeførte kirkers omgivelser i plan- og byggesaker. Riksantikvaren vil i 2018 ha en særlig dialog med fylkeskommunene om hvordan slike saker følges opp.

I 2016 sendte Riksantikvaren ut nye maler for dispensasjonsbehandling etter kulturminneloven §§ 15a, 19 tredje ledd, 20 tredje ledd og 22 a annet ledd. Vi vil i 2018 følge opp dette gjennom veiledning og direkte kontakt med fylkeskommunene. Det forventes at fylkeskommunene på sin side følger opp dette slik at kvaliteten på vedtakene øker.

Fredningsstrategien

Riksantikvarens fredningsstrategi med sine ti prioriterte tema, legger føringer for fredningsarbeidet de nærmeste åra. Vi vil be regionalforvaltningen prioritere temaene i sin saksbehandling, både tematisk og knyttet til enkeltsaksbehandling. Minoritetenes kulturminner er tema 2 av de prioriterte temaene, og her har vi allerede et godt samarbeid med Akershus, Oslo, Buskerud, Hedmark, Oppland, Troms og Finnmark vedrørende skogfinske og kvenske/norskfinske kulturminner. Dette har vi en forventning om vil fortsette, og materialiseres i konkrete fredningssaker. Vi vil i 2018 også starte arbeidet med kartlegging av de øvrige tre nasjonale minoritetene (rom, tater/romani og jøder), og ber om bistand fra regionalforvaltningen når dette blir aktuelt.

De fylkeskommunene som fortsatt har et etterslep av fredningssaker startet før 2013 må først prioritere dette.

Rundskriv til kulturminneloven

Riksantikvaren vil i 2018 gjennomgå eksisterende maler og retningslinjer knyttet til kulturminneloven, og igangsette arbeid med nytt faglig materiell til bruk i saksbehandlingen i direktoratet og i regionalforvaltningen. Det vil være aktuelt å få innspill og kommentarer fra regionalforvaltningen underveis i disse prosessene.

Kunnskapsutvikling

Kunnskapsutvikling er viktig for god og effektiv kulturminneforvaltning. Regionalreformen med overføring av flere ansvarsområder til regionene vil gi et stort behov for kunnskapsoppbygging. Riksantikvaren lyste i 2017 ut FOU-midler. Dette vil vi også gjøre i

2018. Selv om det er relativt beskjedne ressurser vil vi oppfordrer regionalforvaltningen til å være pådrivere slik at vi får søknader som vil gi kunnskap som er relevant for dere.

Samarbeid med landbruket

Riksantikvaren ønsker at regionalforvaltningen bistår landbruksavdelingen hos fylkesmannen, kommuner og grunneiere med faglige råd i bruken av landbrukets tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og tilskudd til regionale miljøtiltak (RMP).

Vi ser fram til et godt samarbeid med regionalforvaltningen i arbeidet med å nå våre felles mål i 2018.

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Kopi til: Norsk Kulturminnefond, Bergmannsgata 17, 7374 RØROS / Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO

Mottaker	Adresse	Post
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200 Sentrum	0107 OSLO
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809 ARENDAL
Buskerud fylkeskommune	Postboks 3563	3007 DRAMMEN
Finnmark fylkeskommune - Finnmarkku fylkkagielda	Fylkeshuset, Postboks 701	9815 VADSØ
Hedmark fylkeskommune	Pb 4404 Bedriftssenter	2325 HAMAR
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020 Bergen
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset, Postboks 2500	6404 MOLDE
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048 Bodø
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560	7735 Steinkjer
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626 Lillehammer
Oslo kommune	Rådhuset	0037 OSLO
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 sentrum	4001 STAVANGER
Sametinget - Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730 KARASJOK/Karášjohka
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Askedalen 2	6863 LEIKANGER
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004 Trondheim
Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702 SKIEN
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296 Tromsø
Vest-Agder fylkeskommune	Postboks 517 Lundsiden	4605 KRISTIANSAND S
Vestfold fylkeskommune	Postboks 2163	3103 Tønsberg
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702 SARPSBORG